

KONTROLLIARUANNE

nr OSIV-2-6/06/75
10.08.2006

**Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi
2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja
tehingute seaduslikkuse auditeerimine
riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele
hinnangu andmiseks**

Tallinn
2006

Kokkuvõte

Riigieelarve seaduse kohaselt peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Riigikontroll korraldas auditi “Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks” eesmärgiga anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi aastaaruande saldode kohta.

Riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olid olulisteks tehinguklassideks muud nõuded ja ettemaksud, osalused konsolideerimisgrupi ja sidusüksustes, materiaalne põhivara, sihtfinantseerimine, saadud toetused, muud toetused (tegevuskulud) ning majandamis- ja tööjõukulud.

Riigikontroll kontrollis kõiki nimetatud tehinguklasse. Lisaks kontrolliti kaupade müügist ja teenuste osutamisest saadud tulu. Audit tugines ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseaudiitorite tööle ning Riigikontrolli audititele “Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ning tehingute seaduslikkus” ja “Veeteede Ameti raamatupidamise korraldus ning tehingute seaduslikkus 2005. aastal”.

- **Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.**
- **Riigikontrolli hinnangul on kontrollitud tehinguklasside saldod Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusaasta aruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.**

Samas märkis Riigikontroll mitmeid puudusi ministeeriumi ja tema valitsemisala asutuste tegevuse korralduses. Majandus- ja kommunikatsiooniminister nõustus Riigikontrolli tähelepanekutega ja teatas abinõudest, mida rakendatakse auditi käigus tuvastatud puuduste kordumise vältimiseks. Kontrolliaruandele on lisatud majandus- ja kommunikatsiooniministri vastuse täistekst.

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
Auditi iseloomustus	4
Lühiülevaade auditeeritust	5
1. HINNANG TEHINGUKLASSIDE MAJANDUSAASTA ARUANDES KAJASTAMISE ÕIGSUSE JA TEHINGUTE SEADUSLIKKUSE KOHTA	7
2. TÄHELEPANEKUD	8
2.1. Vead põhivara arvestuses	8
2.2. Vara andmete erinevused riigivara registris ja asutustes	8
2.3. Põhivara ümberhindluse korralduse puudused Maanteeametis	9
2.4. Riigivara tasuta kasutusse andmine autoregistrikeskuses	9
2.5. Koolituskulude tasumine autoregistrikeskuses	10
3. EELMISE AASTA TÄHELEPANEKUTE JÄRELKONTROLL	11
MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTRI VASTUS	12

Sissejuhatus

Kontrolliaruandes on välja toodud olulisemad puudused, mis on kordunud või mis võivad viia oluliste vigade tekkimiseni raamatupidamise aastaaruandes või tehingute seaduslikkuses. Lisaks kontrolli-aruandele koostati märgukirjad Eesti Riiklikule Autoregistrikeskusele ja Saarte Teedevalitsusele auditi käigus tehtud tähelepanekute kohta, mis kontrolliaruandes ei kajastu, kuna tuvastatud vigade mõju ei ole kontrollitud tehinguklasside õigsuse ja tehingute seaduslikkuse seisukohast oluline.

Auditi iseloomustus

Riigieelarve seaduse järgi peab Riigikontroll andma hinnangu riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele ja tehingute seaduslikkusele.

Auditi eesmärgiks oli anda hinnang riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi aastaaruande näitajate ning nende aluseks olnud tehingute seaduslikkuse kohta. Lisaks hinnangule on kontrollitud valdkondades välja toodud olulisemad tähelepanekud raamatupidamiskorralduse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi kohta ning tehtud vastavad ettepanekud.

Riigikontroll audit hõlmas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt olulisi tehinguklasse, mille saldod olid 2005. a lõpu seisuga järgmised:

• muud nõuded ja ettemaksed	395 063 993 krooni
• osalused tütar- ja sidusettevõtetes	21 497 870 755 krooni
• materiaalne põhivara	16 117 047 622 krooni
• sihtfinantseerimine	952 395 188 krooni
• saadud toetused	45 643 872 krooni
• muud toetused (tegevuskulud)	461 111 306 krooni
• tööjõukulud	402 387 610 krooni
• majandamiskulud	566 226 856 krooni

Lisaks riigi majandusaasta aruande seisukohalt oluliste tehingute auditeerimisele kontrolliti ka kaupade müügist ja teenuste osutamisest saadud tulu.

Hinnangu andmisel kontrollitavatele tehinguklassidele tugines Riigikontroll järgmistele kriteeriumidele¹:

- varad, kohustused ja majandustehingud on aruannetes kajastatud täielikult ja aritmeetiliselt õigesti ning avalikustatud ja klassifitseeritud arusaadavalt;
- varad ja kohustused on tegelikult olemas, kuuluvad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning on näidatud õiges väärtuses;
- majandustehingud on aruandeperioodil tegelikult toimunud ja kajastatud õiges perioodis;

¹ Kriteeriumid on kooskõlas rahvusvahelise auditeerimisstandardiga nr 500 "Auditi tõendusmaterjal".

- majandustehingud on olulises osas kooskõlas tähtsamate asjakohastes regulatsioonides sisalduvate nõuetega.

Hinnangu andmisel aruandeaasta majandustehingute seaduslikkusele lähtus Riigikontroll auditeeritu suhtes kehtivatest olulisemates seadustes sätestatud nõuetest. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi seisukohalt olulisemad õigusaktid, millele olulises osas vastavust kontrolliti, on raamatupidamise seadus, riigieelarve seadus, riigilõivuseadus, riigivaraseadus, 2005. a riigieelarve seadus, riigihangete seadus, riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI² auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit kavandatakse ja sooritatakse viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi.

Audit tugines algdokumentatsiooni kontrollile, analüütilistele kontrolliprotseduuridele, sisekontrolli süsteemi toimivuse testimisele ja siseaudiitorite tööle. Auditi käigus kontrollisid audiitorid väljavõtetelise tõendusmaterjale, millel põhinevad riigi raamatupidamise aastaaruande seisukohalt olulised saldod, ning analüüsisid aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja majandustehingute õiguspärasust.

Riigikontroll toetus oma auditaruannetele “Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ning Viru Teedevalitsuse raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus” ning “Veeteede Ameti raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus 2005. aastal”. Riigikontrolli hinnangud tuginevad osaliselt järgmistele Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseaudiitorite audititele: “Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuse raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus 2005. aastal ja selle järelaudit”, “Raudteainspeksiooni raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus 2005. aastal” ning “Raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis 2005. aastal”. Arvamus, et Riigikontroll võib tugineda siseaudiitorite tehtud tööle, tugineb tööpaberite analüüsil, hinnangute põhjendatuse kontrollil ning täiendavate auditiprotseduuride korraldamisel.

Riigikontrolli sooritatud audititoimingud annavad põhjendatud aluse arvamuse avaldamiseks riigi majandusaasta koondaruande seisukohalt oluliste Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi aastaaruande näitajate ja nende aluseks olnud tehingute seaduslikkuse kohta.

Auditi korraldasid auditijuht Inga Häkkinen, audiitor Ingrid Lepasild ning nooremaudiitor Marlen Pärman.

Lühiülevaade auditeeritust

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi finantsolukorra ning majandustegevuse tulemuste kajastamise eest vastutavad minister Edgar Savisaar ja kantsler Maarika P里斯ke. Kuni 13.04.2005. a oli minister Andrus Ansip. Ministeeriumi raamatupidamist korraldab haldusosakonna koosseisu kuuluv raamatupidamistalitus, mida juhib pearaamatupidaja Helma Bucht.

31.12.2005. a seisuga oli Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala konsolideeritud bilansimaht 38,7 miljardit krooni. Võrreldes 2004. aastaga suurenes bilansimaht 45%, peamiselt põhivara suurenemise arvel. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala 2005. aasta eelarve tulude ja kulude täitmine oli 4,2 miljardit krooni ehk 80,56%.

² *International Organisation of Supreme Audit Institutions* – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala 2005. a majandusaasta raamatupidamise aastaaruandesse on konsolideeritud ministeeriumi kui üksikasutuse ning valitsemisala 19 riigiasutuse (raamatupidamiskohustuslase üksuse) 2005. aasta raamatupidamise andmed.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi raamatupidamise aastaaruande õigsust kinnitas oma allkirjaga minister Edgar Savisaar.

1. Hinnang tehinguklasside majandusaasta aruandes kajastamise õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta

- Riigikontrolli hinnangul on kontrollitud tehinguklasside³ saldod Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusaasta aruandes 31.12.2005. a seisuga olulises osas õigesti kajastatud.
- Riigikontrolli hinnangul olid valimisse langenud majandustehingud sooritatud kooskõlas nende tehingute kohta käivate olulisemate õigusaktidega.⁴

³ Kontrollitud tehinguklassid on toodud auditi iseloomustuses.

⁴ Õigusaktide nimekiri, millele vastavust Riigikontroll moodustatud valimi alusel kontrollis, on toodud auditi iseloomustuses.

2. Tähelepanekud

Alljärgnevalt on toodud tähelepanekud raamatupidamisarvestuse, tehingute seaduslikkuse ja sisekontrollisüsteemi toimimise kohta, mis summade ebaolulisuse tõttu ei mõjuta Riigikontrolli hinnangut kontrollitud tehinguklasside saldode õigsuse ja tehingute seaduslikkuse kohta, kuid viitavad puudustele sisekontrollisüsteemis. Riigikontroll peab nendele probleemidele tähelepanu juhtimist oluliseks seetõttu, et sisekontrollisüsteem peab kaitsma varasid ja ressursse, tagama juhtimis põhimõtetest kinnipidamise, raamatupidamisarvestuse täpsuse ja täielikkuse ning usaldusväärse finants- ja juhtimisteabe õigeaegse esitamise.

Aruandes ei ole kajastatud auditeerimise käigus leitud vähemtähtsaid puudusi, mille ilmnemise asjaolud on suhteliselt tavapärased ja mille mõju pole märkimisväärne. Selliste puuduste likvideerimise vajadusele on auditeeritu tähelepanu juhitud kas neile saadetud märgukirjas või jooksvalt auditi käigus.

2.1. Vead põhivara arvestuses

- Eesti Riikliku Autoregistrikeskuse raamatupidamises oli põhivarana arvele võtmata 1999. aastal omandatud maaüksus maksumusega 2,4 miljonit krooni.

Maaüksus võeti arvele pärast seda, kui audiitorid sellele tähelepanu juhtisid. Tuvastatud viga osutab puudustele registrikeskuse riigivara arvestuses.

- Riigi raamatupidamise üldeskirja⁵ kohaselt peab rajatise parendustega seotud kulutused lisama vara soetusmaksumusele. Autoregistrikeskus oli 2005. a detsembris kuluks kandnud oma Põlva filiaali õppesõiduplatsi laiendamise maksumuse summas 531 025 krooni.
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseaudiitorid märkisid Raudteeinspeksioonis puudusena väheväärtusliku vara kajastamist põhivarana, samale veale olid siseaudiitorid tähelepanu juhtinud juba varasemate auditite käigus.⁶
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseaudiitorid tõid oma auditites välja puudusi aastainventuuride korraldamises ministeeriumis, Raudteeinspeksioonis ning Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuses. Raudteeinspeksioonis ja Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuses olid põhivarad inventeerimata kokku soetusmaksumuses 6,6 miljonit krooni. Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuses oli materiaalsel põhivara raamatupidamises 706 000 krooni võrra rohkem arvel, kui inventuuri käigus kindlaks tehti, seega ei olnud tõendatud, et materiaalse vara tegelikku seisut oli raamatupidamise andmetega võrreldud. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis ei olnud komisjoni liikmed ja varade eest vastutavad isikud mitmeid materiaalse põhivara aastainventuuri korraldamist tõendavaid dokumente allkirjastanud, samuti ei olnud neid dokumente dateeritud. Puudulikult vormistatud inventuuri-lugemislehtedes oli põhivara soetusmaksumuses 21,7 miljonit krooni.

2.2. Vara andmete erinevused riigivara registris ja asutustes

Alati ei olnud järgitud riigivara registrisse andmete esitamise, kannete muutmise või kustutamise, andmete väljastamise ja riigivara registrist väljaarvamise korda.⁷ Seetõttu ei ole registriandmed usaldusväärsed. Näiteks:

⁵ Riigi raamatupidamise üldeskiri, § 43 lg 1

⁶ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala raamatupidamise korraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal; Raudteeinspeksiooni finantsaudit 2004. a

- Raudteeinspeksioonis oli riigile kuuluvat vara riigivara registrisse kandmata 4,2 miljoni krooni väärtuses.
- Riigivara registris oli arvel vara, mis ei olnud arvel asutuste põhivara nimekirjas: ministeeriumis 2 miljoni krooni väärtuses, Kagu Teedevalitsuses 13,2 miljoni krooni väärtuses ja Raudteeinspeksioonis 119 000 krooni väärtuses.
- Kagu Teedevalitsuse põhivara nimekirjas oli 31.12.2005. a seisuga 21 hoone soetusmaksumus kokku 17,2 miljoni krooni võrra suurem kui riigivara registris. Riigivara register ei kajastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hoonete ümberhindluse tulemusi. Nii selgus, et ministeeriumile kuuluva 12 hoone soetusmaksumus on riigivara registri⁸ andmetel 245,9 miljoni krooni võrra väiksem, kui 31.12.2005. a seisuga bilansiandmetest nähtus.

2.3. Põhivara ümberhindluse korralduse puudused Maanteeameti

Maanteeameti kohalik asutus Põhja Regionaalne Maanteeamet ja Maanteeameti hallatavad teedevalitsused korraldasid 2005. aasta lõpuks riigimaanteede ümberhindluse nende õiglasele väärtusele. Ümberhindluse tulemusena kasvas teede väärtus kokku 7,3 miljardit krooni. Ümberhindlust koordineeris Maanteeamet, arvestuse ühtsetele alustele viimisel tuli Maanteeameti peadirektori käskkirja kohaselt võtta aluseks ASi Teede Tehnokeskus koostatud juhend "Riigimaanteede põhivarana ümberhindamise meetodika" ja Maanteeameti peadirektori 22.03.2005. a käskkirjaga nr 57 moodustatud töögrupi protokollitud otsused.

Põhivara ümberhindamise koondandmed kinnitas iga asutuse hindamiskomisjoni esimees (asutuste juhataja). Maanteeameti koostati andmete alusel koondandmik, ilma et amet oleks kontrollinud ümberhindamise meetodika rakendamist allasutustes ja esitatud andmete õigsust.

Auditi käigus selgus, et Saarte Teedevalitsus oli ümberhindamise meetodikat valesti rakendanud, mistõttu oli teede maksumus hinnatud õigest väärtusest 33,6 miljoni krooni võrra väiksemaks. Viga parandati 2005. a bilansis pärast audiitori märkust.

Riigikontroll on seisukohal, et riigimaanteede ümberhindamist koordineerinud Maanteeamet pidanuks ümberhindluse korraldamist ka kontrollima ja veenduma selle õigsuses. Riigikontroll märkis juba auditis "Maanteeameti, Põhja Regionaalse Maanteeameti ja Viru Teedevalitsuse raamatupidamise arvestus ja majandustehingute seaduslikkus", et Maanteeamet ei ole piisavalt kontrollinud oma allasutuste finantsarvestusest.

2.4. Riigivara tasuta kasutusse andmine autoregistrikeskuses

Eesti Riiklik Autoregistrikeskus oli sõlminud ASiga E-Kindlustus Kindlustusmaakler 28.03.2005 ja 01.07.2005 koostöölepingud, mille kohaselt on äriühingule antud tasuta kasutada teeninduspinnad kogumahus 92,25 m². Analoogete koostöölepingute raames oli registrikeskus andnud oma ruume tasuta kasutusse veel ASile Eesti Krediidipank 51 m² ja ASile Eesti Post 10 m² (43 m² kuni 01.05.2006).

Riigivara seaduse kohaselt võidakse riigivara anda tasuta kasutusse ainult teisele riigivara valitsejale riigivõimu teostamiseks, kohalikule omavalitsusele tema funktsioonide täitmiseks, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule tema ülesannete täitmiseks; mittetulundusühingutele heategevuseks.⁹

⁷ Vabariigi Valitsuse 01.08.1995. a määrus nr 284

⁸ Riigivara registri 25.05.2006. a andmed

⁹ Riigivara seadus, § 18 lg 2

Kontrollimisel selgus, et teeninduspindade kasutamise eest tasuvad äriühingud nn kompensatsiooni. 2005. aastal moodustas kompensatsioon kokku 12 551 krooni, mis laekus koos tasutavate kommunaalkuludega autoregistrikeskusele kui tulu majandustegevusest.

Riigikontroll on seisukohal, et autoregistrikeskus ei ole nimetatud lepingute sõlmimisel taganud oma majandustehingute selgust ja üheselt mõistetavust. Juhul kui äriühingud teeninduspindade kasutamise eest üüri või renti tasuvad, tuleb see ka lepingus vastavalt fikseerida. Üüri- ja renditulud peab kandma riigieelarvesse ning need tulud peavad laekuma riigikassa üüri- ja renditulude kontole, mitte asutuse tuluna majandustegevusest.¹⁰

2.5. Koolituskulude tasumine autoregistrikeskuses

- Autoregistrikeskus on tasunud 2005. aastal oma töötaja magistriõpingute eest ASile Estonian Business School Group 23 300 krooni ja arvestanud seda koolituskuluna.

Tegemist on tasemeõppega¹¹, mistõttu koolituskulud kuuluvad kajastamisele ja maksustamisele erisoodustusena.¹² Autoregistrikeskus polnud seda kulutust erisoodustusena käsitlenud.

- Samuti on registrikeskus tasunud EBS Juhtimiskoolituse Keskusele direktori magistriõpingute eest koolituskuluna 121 826 krooni. EBS Juhtimiskoolituse Keskuse magistriõppekava ei ole riiklikult akrediteeritud ja seda ei peeta tasemeõppeks, seetõttu ei saa asutust kohustada seda kulutust arvestama erisoodustusena. Samas saavad ka mitteakrediteeritud õppekavade järgi õppijad kooli lõpetamisel magistridiplomi, kuigi see ei ole riiklikult tunnustatud.

Riigikontroll on seisukohal, et riigiasutus ei peaks kulutama eelarveraha ametnike kõrgkoolis õppimise eest tasumiseks. Ka märgib Riigikontroll, et osale töötajatest suurte kuluhüvitiste tegemisega ei järgita kõigi töötajate võrdse kohtlemise printsiipi.

Ettepanekud Majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Tagada riigivara registris olevate andmete õigsus.
- Sätestada Maanteeameti põhimääruses ameti kohustus kontrollida allasutuste raamatupidamis-arvestuse korraldust ja õigsust ning kohustus rakendada abinõud selles osas tuvastatavate puuduste kõrvaldamiseks.
- Võtta tarvitusele meetmed, et tagada riigivara kasutusse andmise korra järgimine Eesti Riiklikus Autoregistrikeskuses.

¹⁰ Riigieelarve kassalise teenindamise eeskiri, § 2 lg 3 p 1, 3

¹¹ Täiskasvanute koolituse seadus, § 3

¹² Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

3. Eelmise aasta tähelepanekute järelkontroll

Ministeerium oli ellu viinud enamiku ettepanekutest, mis Riigikontroll tegi 2005. aastal oma kontrolli-aruandes "Riigikontrolli arvamus Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi 2004. aasta majandusaasta aruande ja tehingute seaduslikkuse kohta" ning aruandes "Ülevaade riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 2004. aastal".

Samuti nagu eelmisel aastal tuvastas Riigikontroll ka seekord puudusi inventuuride korralduses ja valitsetava vara kohta riigivara registris andmete kajastamisel (vt ka p 2.1 ja 2.2).

/allkirjastatud digitaalselt/

Olav Lüüs
IV auditiosakonna peakontrolör

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus

Pr. Inga Häkkinen
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 12.07.2006 nr OSIV-2-7.1/06/1295

Meie 03.08.2006 nr 1.13-4/7510

Vastus 12.07.2006.a. kontrolliaruande eelnõu nr.
OSIV-2-7.1/06/ 1295 kohta

Vastus 12.07.2006.a. kontrolliaruande eelnõu nr. OSIV-2-7.1/06/ 1295 “Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 2005. aasta raamatupidamise aastaaruande ja tehingute seaduslikkuse auditeerimine riigi 2005. aasta majandusaasta koondaruandele hinnangu andmiseks” kohta

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nõustub Riigikontrolli ettepanekutega ning tänab sisuka aruande eest.

Kommentaariid ja rakendatavad abinõud eelnõus esitatud puuduste kõrvaldamisel:

2.1 Vead põhivara arvestuses

Autoregistrikeskus võttis 1999.aastal omandatud maaüksuse arvele 31.12.2005.seisuga, Võru büroo Põlva osakonna parkla laienduskulud on lisatud 01.06.2006.a. vara soetusmaksumusele. Edaspidiste vigade vältimiseks täiendab Autoregistrikeskus hiljemalt 01.10.2006.a. raamatupidamise sise-eeskirja kohustusega inventeerida varasid riigivara registrites vähemalt üks kord aastas.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis korraldatud materiaalse põhivara aasta inventuuril olid Tööandjate Keskliidu, AS Metrosert, Tartu Ülikooli, Tallinna Tehnikaülikooli ja MTÜ Standardikeskus kasutuses olevate varade inventuuridel lugejate ja materiaalselt vastutavate isikute allkirjad koondlehel, kuid puudusid igal lehel eraldi. Edaspidi jälgitakse, et allkirjastatud oleksid kõik inventuuri lehed.

Asutuste siseaudiitorid suurendavad kontrolli varade arvestuse üle.

2.2. Vara andmete erinevused riigivara registris ja asutustes

Raudteeinspeksioonil on 31.07.2006 seisuga riigivara registris registreeritud põhivara 4 102 487 krooni väärtuses. Hoone aadressil Lastekodu 31, Tallinn on riigivara registrist kustutatud vastavalt 18.02.2003 vara üleandmise-vastuvõtmise aktile. Telefonivahendusjaama lisamooduli soetus summas 39530 krooni on lisatud põhivara soetusmaksumusele ja riigivara registris tehakse

lähiajal vastavad parandused.

Raudteeinspeksioon on lisanud raamatupidamise sise-eeskirjadesse vara riigivara registrisse kandmise protseduuri, määratledes ka selle eest vastutavad isikud.

Maanteeameti Kagu Teedevalitsusel olid riigivara registris arvel rajatistena 3 maakonna karjäärid oma maavara maksumusega. Põhivarade ümberhindluse käigus täpsustati Rahandusministeeriumiga, et karjäärid saavad rajatistena arvel olla selles osas, mis sinna on ehitatud (hooned, teed jne). Seetõttu said karjäärid ümberhindluse tulemusena raamatupidamisarvestuses rajatistena oma õige väärtuse, riigivara registrisse olid kontrolli ajal muudatused veel sisse viimata. Praeguseks on Kagu Teedevalitsusel karjäärade maksumused riigivara registris parandatud. Hoonete soetusmaksumuse erinevused raamatupidamisarvestuses ja riigivara registris tekkisid samuti ümberhindluse tulemusena ning osaliselt ka seetõttu, et kõiki hoonete põhivara maksumust suurendavaid parendusi, mis olid raamatupidamises arvele võetud, ei olnud teatatud riigivara registrisse. Käesolevaks ajaks on esitatud taotlused riigivara registrisse muudatuste sisseviimiseks.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis olid suurem osa auditis välja toodud soetusmaksumuste erinevustest hoonete ümberhindlusest tingitud hinnamuutused, mida ei olnud jõutud aruande koostamise ajaks veel registrisse esitada. Praeguseks on varad õigete hindadega riigivara registris kajastatud ning registri andmetes muudatuste tegemine ning korrigeerimine toimub jooksvalt.

Ministeerium ja allasutused tõhustavad kontrolli ja asutuste vastavate üksuste vahelist koostööd riigivara registrisse andmete sisestamisel ja muudatuste tegemisel.

2.3. Põhivara ümberhindluse korralduse puudused Maanteeameti.

Vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirjale oli kõigil riigi raamatupidamiskohuslastel ja nende allüksustel kohustus 2005.a. lõpuks läbi viia põhivara ümberhindamine.

Et kindlustada riigimaanteede ümberhindamine ühtse metoodika alusel, tellis Maanteeamet vastava metoodika ja moodustas süsteemi asutuste töötajatest töögrupi, et ümberhindluse läbiviimisega seotud info jõuaks otse asutusteni. Materjalide mahukuse tõttu ei tehtud töögrupile ülesandeks ümberhindluse materjalide kontrolli.

Tegelikult ümberhindluse läbiviimiseks moodustati asutustel kohtadel hindamiskomisjonid, mille esimeesteks olid asutuste juhid. Asutuste juhtidel ja hindamiskomisjonidel lasus ka ümberhindluse materjalide õigsuse vastutus.

Saarte Teedevalitsuses tekkis ümberhindluse käigus aritmeetiline viga tähelepanematusel ümberhindamismetoodika ühe valemi rakendamisel. Viga ei tulnud ilmsiks tulemuste virtuaalsel kontrollimisel, kuna töödeldud andmete maht oli suur – viga 33,6 mln krooni moodustas 6,3% asutuse ümberhinnatud põhivara uuest maksumusest (534,9 mln krooni) ning Maanteeameti süsteemis tervikuna ümberhinnatud põhivara suurenemise mahust moodustas aktis toodud summa 0,3%.

Pärast Riigikontrolli audiitorite tähelepanu juhtimist parandati viga ja 2005. aasta aruandesse oli võimalik esitada õiged andmed. Ka koondandmikus on parandused tehtud.

Maanteeamet arvestab Riigikontrolli ettepanekutega. Allasutuste kontrolliga tegeleb Maanteeameti siseauditi osakond oma plaaniliste auditite käigus. Näiteks on Tartu Teedevalitsuses 08.02.2006 kuni 17.03.2006 läbiviidud auditi lõpparuandes vastav märge põhivara ümberhindluse kontrollimise kohta.

2.4. Riigivara tasuta kasutusse andmine Autoregistrikeskuses.

Autoregistrikeskus on sõlminud AS-ga E-Kindlustus Kindlustusmaakler, Eesti Krediidipangaga ja AS-ga Eesti Post koostöölepingud riigilõivu kogumiseks osutatavate autoregistriteenuste eest ning teeninduspindade kasutamise eest tasuvad äriühingud kompensatsiooni, mis laekub Autoregistrikeskusele kui tulu majandustegevusest.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi arvamus on, et teeninduspiirkondade kasutusse andmist tuleks käsitleda riigivara rentimisena ning kanda selle eest laekunud tasud Rahandusministeeriumi üüri- ja renditulude kontole.

Autoregistrikeskus soovib tagada oma majandustehingute selgust ja üheselt mõistetavust ning Riigikontrolli ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi nõudmisel on valmis alustama lepingute muutmise protsessi, et viia oma lepingud vastavusse riigivaraseadusega.

2.5. Koolituskulude tasumine Autoregistrikeskuses

Autoregistrikeskus nõustub Riigikontrolli arvamusega, et aktis nimetatud 23 300 krooni ulatuses tasutud koolituskulude puhul on tegemist tasemeõppega, mis kuulub kajastamisele ja maksustamisele erisoodustusena.

Samuti arvestatakse Riigikontrolli ettepanekuga töötada välja õpingute jm. erisoodustuste andmise kord, millega sätestatakse erisoodustuste andmise põhimõtted. Olemasolevat regulatsiooni täiendatakse või töötatakse välja uus kord hiljemalt 01.10.2006.a.

Lugupidamisega

Edgar Savisaar
Minister

Tea Rööp 6256336
tea.roop@mkm.ee